

TILLAGA

AÐ BREYTINGU Á

AÐALSKIPULAGI DJÚPAVOGSHREPPS 2008 - 2020

Lagning ljósleiðara um Djúpavogshrepp
frá Stekkjarhjáleigu að sveitarfélagamörkum í suðri

TILLAGA

AÐ BREYTINGU Á
AÐALSKIPULAGI DJÚPAVOGSHREPPS 2008 - 2020
Lagning ljósleiðara um Djúpavogshrepp
frá Stekkjarháleigu að sveitarfélagamörkum í suðri

9. mars 2020

Viðbætur 8. apríl 2020

Viðbætur 25. júní 2020

STAÐFESTINGARSÍÐA

Aðalskipulagbreyting þessi, sem auglýst hefur verið skv. 31. gr. skipulaga nr. 123/2010 var samþykkt í sveitarstjórn Djúpavogshrepps 9. júlí 2020.

Aðalskipulagsbreyting þessi var staðfest af Skipulagsstofnun þann 7. ágúst 2020

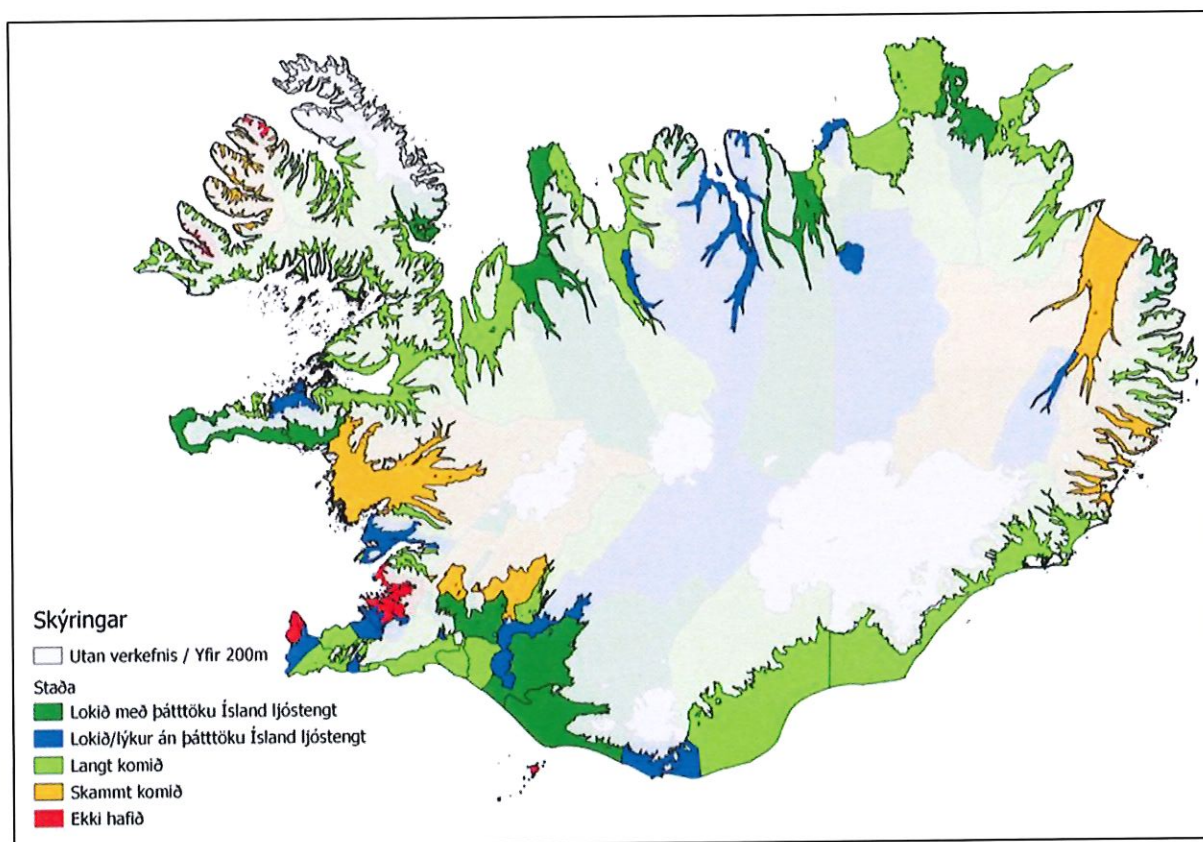

1. INNGANGUR

Verkefnið Ísland ljóstengt hefur staðið yfir frá árinu 2016 og miðar að því að tengja ljósleiðara inn á heimili og fyrirtæki í dreifðari byggðum landsins í samræmi við markmið stjórnvalda á sviði fjarskipta fyrir landið í heild þar sem stefnt er að því að 99,9% lögheimila og fyrirtækja eigi kost á 100 Mb/s þráðbundinni nettengingu í árslok 2020¹, sem hefur verið framlengt til ársloka 2021² (sjá kort 1).

Á undanförunum árum hefur verið unnið að undirbúningi að lagningu ljósleiðara um Djúpavogshrepp. Verkefnið, sem er samstarfsverkefni sveitarfélagsins og Orkufjarskipta hf., er skammt á veg komið en sveitarfélagið hefur sótt um styrk úr lokaúthlutun fjarskiptasjóðs sem fer fram árið 2020³ til að ljúka verkefninu.

Kort 1. Áætluð staða verkefnisins Ísland ljóstengt eftir sveitarfélögum í janúar 2019⁴.

¹ Sjá vef Stjórnarráðs Íslands: <https://www.stjornarradid.is/verkefni/samgongur-og-fjarskipti/fjarskiptasjodur/island-ljostengt/>

² Sbr. frétt RÚV 5. ágúst 2019: <https://www.ruv.is/frett/island-verdi-ljosleidaravaett-fyrir-arslok-2021>

³ Ibid

⁴ Sjá vef Stjórnarráðs Íslands: <https://www.stjornarradid.is/efst-a-baugi/frettir/stok-frett/2019/02/18/Uthlutun-ur-Fjarskiptasjodi-vegna-ljosleidaravaedingar/>

1.1 UPPBYGGINGARÁFORM

Frá tengivirki RARIK í landi Teigarhorns liggur nú ljósleiðari frá Orkufjarskiptum hf. um Hálsa yfir í Hamarsfjörð og út á Djúpavog. Gert er ráð fyrir að rétt utan við Stekkjarhjáleigu muni fyrirhugaður ljósleiðari um Hamarsfjörð tengjast núverandi ljósleiðara, en þaðan liggja ljósleiðarinn inn fjörðinn og fyrir botn hans, út að sunnanverðu og fyrir Melrakkanes. Frá Melrakkanesi er gert ráð fyrir að ljósleiðarinn fylgi landi suður fyrir Álftafjörð, allt þar til hann sveigir upp Starmýrardal. Þaðan mun hann liggja yfir Lónsheiði að sveitarfélagamörkum við Sveitarfélagið Hornafjörð í suðri (sjá yfirlitsmynd 1). Heildarlengd ljósleiðarans frá Stekkjarhjáleigu að sveitarfélagamörkum í suðri er talin 17,6 km.

Yfirlitsmynd 1. Breytingartillaga um lagningu ljósleiðara um Hamarsfjörð, Álftafjörð og Starmýrardal. (Teikning ljósleiðara: Mannvit).

Í áætlunum framkvæmdaraðila er gert ráð fyrir að ljósleiðarinn verði plægður niður og í einhverjum tilvikum gæti komið til fleygunar við lagningu hans. Áhersla verður lögð á að lágmarka risk og ummerki vegna framkvæmda.

2. BREYTING Á AÐALSKIPULAGI; MARKMIÐ, KYNNING OG SAMRÁÐ

Áætlanir framkvæmdaraðila um lagningu ljósleiðara í Djúpavogshreppi samræmast ekki fyrri legu í Aðalskipulagi Djúpavogshrepps 2008 - 2020 sem staðfest var af umhverfisráðherra 24. febrúar 2010 og kalla því á breytingu á aðalskipulagi.

Sú breyting sem hér er lögð fram fjallar um lagningu ljósleiðara frá Stekkjarhjáleigu um Hamarsfjörð, Álftafjörð og Starmýrardal að sveitarfélagamörkum í suðri.

2.1 MARKMIÐ AÐALSKIPULAGSBREYTINGARINNAR

Í Aðalskipulagi Djúpavogshrepps 2008 - 2020 segir í meginmarkmiðum⁵ að stefnt sé „að eflingu fjarskipta í sveitarfélaginu öllu með það að markmiði að íbúar þess njóti sambærilegrar þjónustu við það sem best gerist í landinu“. Þá segir einnig⁶ að „stefnt sé að eflingu fjarskipta í sveitarfélaginu með það að markmiði að allir íbúar þess njóti sömu þjónustu“. Aðalskipulagsbreytingin er því liður í því að þessum markmiðum verði náð.

2.2 KYNNING OG SAMRÁÐ

Ákvarðanir um staðsetningu lagnaleiðar hafa verið teknar í samráði við Minjavörð Austurlands, og hafa leiðirnar verið fornleifaskráðar (sbr. kafla 4.4).

Á fundi 17. október 2019 samþykkti sveitarstjórn lýsingu að breyttri legu ljósleiðara um Berufjörð, Hamarsfjörð og Álftafjörð. Breytingin var kynnt í Dagskránni, auk þess sem tilkynning var hengd upp á áberandi stöðum innan sveitarfélagsins. Veittur var frestur til og með 21. nóvember 2019 til að skila ábendingum við lýsinguna. Ein ábending barst utan formlegs kynningartíma frá:

- Skúla Benediktssyni. Ábending barst 24. október 2019.

Á sama fundi samþykkti sveitarstjórn að lýsing yrði send til umsagnar stofnana og ráðuneytis:

- Skipulagsstofnunar. Umsögn barst – dags. 13. nóvember 2019.
- Atvinnu- og nýsköpunarráðuneytisins. Umsögn barst – dags. 11. desember 2019.
- Hafrannsóknarstofnunar. Umsögn barst – dags. 19. nóvember 2019.
- Heilbrigðiseftirlits Austurlands. Umsögn barst – dags. 4. nóvember 2019.
- Minjastofnunar. Umsögn barst – dags. 22. nóvember 2019.
- Skógræktarinnar. Umsögn barst – dags. 20. nóvember 2019.
- Umhverfisstofnunar. Umsögn barst – dags. 18. nóvember 2019.
- Vegagerðarinnar. Umsögn barst – dags. 16. desember 2019.

⁵ Sjá kafla 1.2.3 Veitur í Aðalskipulagi Djúpavogshrepps 2008 – 2020.

⁶ Sjá kafla 5.14.5 Fjarskipti í Aðalskipulagi Djúpavogshrepps 2008 – 2020.

Í kjölfar umsagna var ákveðið að hluta aðalskipulagsbreytinguna niður, þannig að sérstök tillaga yrði gerð fyrir kaflann frá sveitarfélagamörkum í norðri að Djúpavogi og önnur um kaflann frá Stekkjarhjáleigu að sveitarfélagsmörkum í suðri. Sveitarstjórn samþykkti framlagða tillögu að breytingu á aðalskipulagi á fundi 12. mars 2020 og í framhaldinu var tillagan sett í kynningu. Tillagan var kynnt á heimasíðu Djúpavogshrepps, sent var dreifibréf til eigenda jarða auk þess sem tilkynning var hengd upp á áberandi stöðum innan sveitarfélagsins. Veittur var frestur til og með 6. apríl 2020 að skila ábendingum við tillöguna. Skipulagsgögn lágu frammi á skrifstofu sveitarfélagsins auk þess að vera aðgengileg á vef sveitarfélagsins (www.djupivogur.is). Engar ábendingar bárust. Að loknum kynningartíma var tillagan send Skipulagsstofnun með ósk um heimild til auglýsingar. Skipulagsstofnun veitti heimild til auglýsingar 28. apríl 2020. Tillaga að breytingu var auglýst í Fréttablaðinu og Lögbirtingablaðinu 12. maí 2020, og lágu gögnin frammi hjá Skipulagsstofnun og á skrifstofu Djúpavogshrepps sbr. 31. gr. skipulagslaga nr. 123/2010, auk þess að vera aðgengileg á vef sveitarfélagsins (www.djupivogur.is). Frestur til athugasemda var veittur til og með 24. júní 2020. Engar athugasemdir bárust. Einnig var tillagan send til umsagnar stofnana og ráðuneytis:

- Atvinnu- og nýsköpunarráðuneytisins. Umsögn barst – dags. 19. maí 2020.
- Fiskistofu. Umsögn barst – dags. 23. júní 2020.
- Hafrannsóknarstofnunar. Umsögn barst – dags. 10. júní 2020.
- Heilbrigðiseftirlits Austurlands. Umsögn barst – dags. 13. maí 2020.
- Landsnets. Umsögn bars – dags. 25. júní 2020.
- Minjastofnunar. Umsögn barst – dags. 22. júní 2020.
- Náttúrufræðistofnunar Íslands. Umsögn barst – dags. 12. júní 2020
- Skógræktarinnar. Umsögn barst – dags. 24. júní 2020.
- Umhverfisstofnunar. Umsögn barst – dags. 8. júní 2020.
- Vegagerðarinnar. Umsögn barst – dags. 19. júní 2020.

Tillaga að breytingu var endanlega samþykkt á fundi sveitarstjórnar 9. júlí 2020.

3. SKIPULAGSLEG STAÐA, SKULDBINDINGAR SVEITARFÉLAGSINS OG TENGLI VIÐ AÐRAR ÁÆTLANIR

3.1 LANDSSKIPULAG

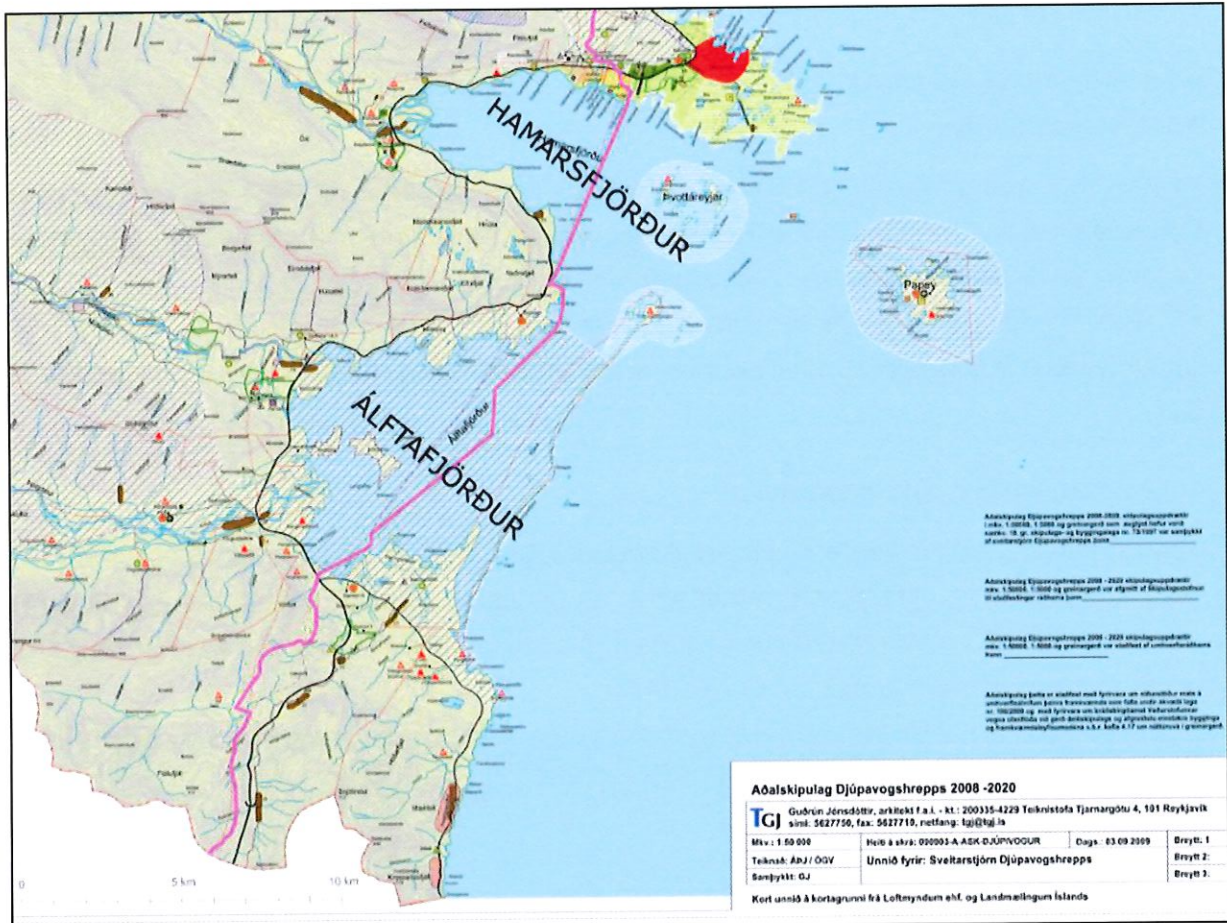
Í Landsskipulagsstefnu 2015 - 2026 er lögð áhersla á að skipulagsáætlanir gefi kost á uppbyggingu traustra fjarskipta, en jafnframt að við staðarval og útfærslu fjarskiptamannvirkja sé sérstaklega gætt að því að þau valdi sem minnstu raski og hafi sem minnst sjónræn áhrif⁷.

⁷ Sjá kafla 2.7 í greinargerð Landsskipulagsstefnu 2015- 2026.

3.2 AÐALSKIPULAG

Aðalskipulag Djúpavogshrepps 2008 - 2020 var staðfest af umhverfisráðherra 24. febrúar 2010. Á aðalskipulagsupprætti er upprunaleg lega fyrirhugaðs ljósleiðara sýnd með fjólublárrí brotalínu (sjá kort 2).

Í kafla 2.1 segir að í meginmarkmiðum⁸ gildandi aðalskipulags sé stefnt að því að efla fjarskipti í sveitarfélaginu svo íbúar njóti sambærilegrar þjónustu við það sem best gerist á landinu og að allir íbúar innan sveitarfélagsins njóti sömu þjónustu.

Kort 2. Aðalskipulag Djúpavogshrepps 2008 – 2020 m.s.br. Fyrirhugaður ljósleiðari skv. gildandi skipulagi er sýndur með fjólublárrí línu.

3.3 TENGSL VIÐ AÐRAR ÁÆTLANIR

Framkvæmdin mun þvera austasta hluta svæðis nr. 625 á náttúruminjaskrá (Hofsdalur, Tunga, Hofsá, Geithelladalur og Þrándarjökull) og mun liggja nærri og mögulega innan svæðis nr. 652 (Álftafjörður).

Framkvæmdin kann að hafa áhrif á gildandi skógræktarsamninga á svæðinu en á Bragðavöllum er í gildi skógræktarsamningur sem endurnýjaður var árið 2014.

⁸ Sjá kafla 1.2.3 Veitur í Aðalskipulagi Djúpavogshrepps 2008 – 2020.

3.4 CITTASLOW

Djúpavogshreppur er aðili að Cittaslow-hreyfingunni. Meginstefna hreyfingarinnar er að tryggja velsæld og sjálfbæra þróun, þar sem m.a. er lögð áhersla á hagnýtingu tækni í þágu íbúa og samfélags, og verndun náttúru. Þó stefnan sé ekki lögformleg, þá hefur sveitarfélagið undirgengist þau viðmið sem Cittaslow setur fram og er stefnan því afar mikilvæg í allri stefnumótun innan sveitarfélagsins.

4. GRUNNÁSTAND

4.1 STADHÆTTIR OG LANDSLAG

4.1.1 Hamarsfjörður

Hamarsfjörður er sjávarlón en Þvottáreyjar eru í mynni fjarðarins og skilja hann frá úthafinu. Við norðanverðan Hamarsfjörð er Hálsfjall og er láglandið nokkurt við utanverðan fjörðinn en þegar innar dregur rís land hratt. Þar er undirlendi nánast ekkert fyrr en Hamarsdalur opnast til vesturs við fjarðarbotninn. Um Hamarsdal fellur Hamarsá. Út með firðinum að sunnanverðu, út á svokallað Melrakkanes sem skilur að Hamars- og Álftafjörð, er undirlendi lítið.

4.1.2 Álftafjörður og Starmýrardalur

Álftafjörður er syðstur fjarða í Djúpavogshreppi. Fjörðurinn er sjávarlón en Starmýrarfjörur skilja á milli lóns og hafs. Fjörðurinn er víður og umlukinn allháum fjöllum. Að norðanverðu er undirlendi lítið en umtalsvert meira sunnan til, einkum þar sem Starmýrarteigar teygja sig út í fjörðinn. Fjórir dalir ganga inn úr Álftafirði.

Yfirlitsmynd 2. Horft yfir Starmýrardal, Álftafjörð og Hamarsfjörð úr austri. (Mynd: Google Earth.)

Nyrstur er Geithelladalur sem teygir sig til vesturs og um hann rennur Geithellaá og fellur í norðanverðan Álftafjörð. Sunnan Geithelladals, við fjarðabotninn, eru svo Hofsdalur og Flugustaðadalur. Hofsá fellur um Hofsdal og til sjávar en í hana fellur Suðurá / Flugustaðaá. Syðstur dala í Álftafirði er Starmýrardalur sem gengur í suðvestur upp frá Starmýrarteigum og um hann rennur Selá.

4.2 GRÓÐURFAR OG JARÐMINJAR

4.2.1 Hamarsfjörður

Við norðanverðan Hamarsfjörð eru hraun, strýtur, klettur og berggangar mjög áberandi á láglandi. Það sama á við um láglandi á norðanverðu Melrakknesi.

Mynd 1. Horft út eftir norðanverðu Melrakknesi. (Ljós.: Guðmundur Már Karlsson.)

Á vistgerðakorti Náttúrustofnunar Íslands⁹ kemur fram að sunnan undir Hálsunum við Hamarsfjörð eru ræktuð tún, akurlendi og skógrækt áberandi. Þegar nær dregur sjó er þar einnig að finna talsvert af starungsmýra-, grasmóa-, mosamóa-, língresis- og vingulsvist. Inn af Hálsunum og að Hamarsá í fjarðarbotninum er grasmóa-, língresis- og vingulsvist algengust, sem og melgambra-, mosamela- og eyðimelavist. Stöku hrossanálar- og starungsmýravist finnst á svæðinu. Á ósasvæði Hamarsár verður auravist áberandi. Skógræktarsvæði eru rétt sunnan Hamarsár. Sunnan fjarðarins eykst hlutfall melgambra- og hraungambravistar talsvert og þegar utar dregur verður starungsmýravist býsna algeng, einkum ofan Hringvegjar auk þess sem víðimóavist verður jafnframt meira áberandi. Þegar komið er út á Melrakknes er hraungambravist mest áberandi neðan Hringvegjar í bland við starungsmýravist. Þar er einnig nokkuð af mosmóa- og grasmóavist.

⁹ Vefur NÍ: <http://vistgerdakort.ni.is/>

Strandlengja Hamarsfjarðar er fjölbreytt og skiptast á óseyrar, leirur og grýttar þangfjörur. Í Hamarsfirði er ós opin til sjávar og gætir þar sjávarfalla. Í Henglavíkum eru skeraleirur sem hafa mjög hátt verndargildi.

Mynd 2. Horft yfir Henglavíkum. Innri Sandbrekka lengst til hægri. (Ljósma.: Guðmundur Már Karlsson.)

4.2.2 Álftafjörður

Á vistgerðakorti Náttúrustofnunar Íslands¹⁰ kemur fram að á láglandi Álftafjarðar eru tún og akurlendi, skógrækt, ræktað land, og mó- og graslandi áberandi. Við norðanverðan fjörðinn ofan Þjóðvegur er snarrótar-, bugðupunkt-, mosmóa- og grasmóavist mest áberandi, en neðar vegar ræktað land, víðimela-, mosmóa- og melgambravist í bland við votlendissvæði sem einkennast hvað mest af starungsmýravist. Fyrir botni fjarðarins eru eyrar Geithellaár og Hofsár áberandi auk ræktarlands. Aðrar vistgerðir eru língresis- og vingulsvist, mosmóa- og melgambravist. Þá er starungsmýra- og hrossanálarvist víða einkum sunnan Geithellaár og nærri ósum Hofsár. Við fjörðinn sunnanverðan er ræktað land áberandi á láglandi en auk þess eru starungsmýra- og gulstararfitjavistir útbreiddar á Starmýrarteigum. Aðrar vistgerðir á svæðinu eru helst melgambra- og grasmóavist.

¹⁰ Vefur NÍ: <http://vistgerdakort.ni.is/>

Mynd 3. Horft yfir votlendissvæði í mynni Hofsdals. (Ljós.: Google Maps.)

4.2.3 Líf í ám

Fiskur gengur upp eftir öllum meginám á svæðinu, í misjöfnu magni þó. Selá í Álftafirði er fiskgeng frá ósi upp að svonefndu Skógarmannagljúfri, alls um 9 km og í henni eru skráðir 20 veiðistaðir. Neðst í ánni og í ósnum veiðist sjóbleikja, en sjóbirtingur gengur í ána. Fiskgengur hluti Geithellaár er um 8 km eða upp að Kambsfossi. Mestu veiðisvæðin eru frá brúnni á núverandi þjóðvegi niður að ósi. Þar fellur áin í kvíslum til sjávar, auk ósasvæðanna sjálfra. Mest veiðist af bleikju í ánni. Fiskur gengur inn Hofsdal að Stórafossi eða um 15 km leið. Fyrst og fremst er sjógengin bleikja í ánni. Fiskur á greiða göngu inn Suðurá / Flugustaðaá en í henni er ekki mikið veitt. Hamarsá er ekki fiskgeng nema um 6 km frá ósnum, en þrátt fyrir það eru veiðistaðir við ána fjölmargir. Mest er veitt af sjógenginni bleikju í ánni.

4.3 NÁTTÚRUVERND

4.3.1 Aðrar náttúruminjar og hverfisvernd

Í tveimur tilvikum fara fyrirhugaðar framkvæmdir um eða nærri svæðum sem eru á Náttúruminjaskrá:

- Hofsdalur, Tunga, Hofsa, Geithelladalur og Þrándarjökull (nr. 625) – stærð: 299,42 km².
- Álftafjörður (nr. 652) – stærð: 58,02 km².

Samkvæmt gildandi aðalskipulagi fylgja mörk hverfisverndar í Álftafirði mörkum svæðis nr. 625 á náttúruminjaskrá. Í aðalskipulaginu segir jafnframt um Geithelladal að gerð sé tillaga um að dalurinn verði hverfisverndaður vegna gróðurfars og honum megi ekki spilla með efnistöku eða öðru jarðraski¹¹.

Samkvæmt gildandi aðalskipulagi fylgja mörk hverfisverndar í Álftafirði mörkum svæðis nr. 652 á náttúruminjaskrá. Álftafjörður hefur einnig verið tilnefndur til friðunar vegna vistgerða og fugla í B-hluta náttúruminjaskrár árið 2018.

¹¹ Sjá lið 4 í undirkafla „Hverfisvernd í dreifbýli“ í kafla 5.10.3 í greinargerð aðalskipulags.

4.3.2 Verndun vistgerða

Hluti lagnaleiðarinnar um Djúpavogshrepp liggur um eða nærri svæðum sem falla undir 61. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd en forðast skal að raska vistkerfum og jarðminjum sem þar eru nefnd nema brýna nauðsyn beri til.

Í kafla 4.2 var farið yfir vistgerðir og í viðauka 1 má finna ítarlega útlistun á áberandi vistgerðum á svæðinu og verndargildi þeirra samkvæmt Náttúrufræðistofnun Íslands.

4.4 MENNINGARMINJAR

4.4.1 Hamarsfjörður

Fornleifastofan skráði fornleifar á fyrirhuguðum lagnaleiðum í Hamarsfirði haustið 2019¹². Skráðar voru fornleifar á fyrirhugaðri lagnaleið frá Stekkjarhjáleigu að Melrakknesi. Samtals voru skráðar sjö fornleifar. Taldist minja- og varðveislugildi eins staðar vera talsvert en lítið hjá hinum sex. Tvær minjar eru taldar vera í mikilli hættu vegna fyrirhugaðra framkvæmda, þrjár í talsverðri hættu, einar í lítilli og einar í engri hættu (sjá töflu 2).

Tafla 2. Skráðar fornleifar á lagnaleiðinni um Hamarsfjörð (tekið úr *Fornleifaskráning í Hamarsfirði í S-Múlasýslu vegna fyrirhugaðs ljósleiðara*).

Nr.	Teg.	Fj.	Hætlumat	Hætta	Ástand	Aldur	Minjagildi	Varðveislugildi	Friðlyst?	Motv.
26	Garður	1	Linulögn	Talsverð	Sæmlegt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Snið
27	Görðl (nátthagl)	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Nei	Prufuhotur og snið
28	Dys	1	Ljósleiðari	Talsverð	Ágætt	-1550	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Já	Rannsókn
29	Þjóðleið	1	Ljósleiðari	Mikil	Lélegt	-1550	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Engar
30	Þúst	1	Ljósleiðari	Talsverð	Sæmlegt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Prufuhola, rannsókn
31	Varða	1	Ljósleiðari	Lítill	Ágætt	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Nei	Rannsókn
32	Gala	1	Ljósleiðari	Mikil	Sæmlegt	1950	Lítið (1)	Lítið (1)	Nei	Engar
Samtals:		7					Meðaltal: 3,29	Meðaltal: 3,29		

4.4.2 Álftafjörður

Fornleifastofan skráði fornleifar á fyrirhuguðum lagnaleiðum í Álftafirði vorið 2019¹³. Voru skráðar fornleifar á fyrirhugaðri lagnaleið um Álftafjörð frá Melrakknesi í norðri að þvottá í suðri.

Samtals voru skráðar 17 fornleifar. Töldust tveir minjastaðir hafa hátt minja- og varðveislugildi. Taldist minja- og varðveislugildi sjö staða vera talsvert en lítið hjá hinum átta. Þrjár minjar eru taldar vera í mikilli hættu vegna fyrirhugaðra framkvæmda, níu í talsverðri hættu, þrjár í lítilli og tvær í engri hættu (sjá nánar töflu 3).

¹² Fornleifastofan. Fornleifaskráning í Hamarsfirði í S-Múlasýslu vegna fyrirhugaðs ljósleiðara. Október 2019.

¹³ Fornleifastofan. Fornleifaskráning í Álftafirði í S-Múlasýslu vegna fyrirhugaðs ljósleiðara. Apríl 2019.

Tafla 3. Skráðar fornleifar á lagnaleiðinni í Álftafirði (tekið úr *Fornleifaskráning í Álftafirði í S-Múlasýslu vegna fyrirhugaðs ljósleiðara*).

Nr.	Teg.	Fj.	Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Minjagildi	Varðveislugildi	Fríðlyst?	Mótv.
8:1	Rúst	1	Ljósleiðari	Lítil	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Rannsókn
9:1	Rúst	1	Ljósleiðari	Talsverð	Lélegt	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Nei	Rannsókn
10:1	Rúst (skáll)	1	Ljósleiðari	Talsverð	Sæmilegt	-1000	Hátt (8)	Hátt (8)	Já	Rannsókn
11:1	Slóði	1	Ljósleiðari	Talsverð	Sæmilegt	1900-	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Engar
12:1	Rúst (fjárhús)	1	Ljósleiðari	Talsverð	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Rannsókn
14.1	Mógratir	1	Ljósleiðari	Talsverð	Ágætt	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Nei	Ljós- og mælingar
15:1	Rúst (mókofi)	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Engar
16:1	Rúst	1	Ekkert	Engin	Lélegt	1900-	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Engar
17:1	Garður	1	Ljósleiðari	Talsverð	Lélegt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Þversnið
18:1	Rúst (beitarhús)	1	Ljósleiðari	Talsverð	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Rannsókn
19:1	Rúst (beitarhús)	1	Ljósleiðari	Lítil	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Rannsókn
20:1	Garður	1	Ljósleiðari	Mikil	Ágætt	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Nei	Þversnið
21:1	Rúst	1	Ljósleiðari	Talsverð	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Rannsókn
22:1	St. tengdur þjóðlú	1	Ljósleiðari	Lítil	Ágætt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Engar
23:1	Bæjarhóll	1	Ljósleiðari	Mikil	Sæmilegt	-1550	Hátt (8)	Hátt (8)	Nei	Rannsókn
24:1	Rúst (stekkur)	1	Ljósleiðari	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Nei	Rannsókn
25:1	St. tengdur þjóðlú	1	Ljósleiðari	Talsverð	Ágætt	-1550	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Engar
		17					Meðaltal 4,88	Meðaltal 4,88		

Vegna breytinga á lagnaleið á Melrakknesi og í Álftafirði óskaði Minjastofnun Íslands eftir að ný lagnaleið yrði tekin út á vettvangi. Fornleifastofan skráði fornleifar á lagnaleiðinni vorið 2020¹⁴.

Samtals voru skráðar 7 fornleifar (undir 6 númerum). Enginn staðanna taldist hafa hátt minja- og varðveislugildi. Tveir staðir töldust hafa talsvert minja- og varðveislugildi og 5 töldust hafa lítið. Einar minjar eru taldar vera í mikilli hættu vegna fyrirhugaðra framkvæmda og sex í lítilli hættu (sjá nánar töflu 4).

Tafla 4. Skráðar fornleifar á lagnaleiðinni í Álftafirði (tekið úr *Fornleifaskráning í Álftafirði í S-Múlasýslu vegna fyrirhugaðs ljósleiðara*).

Nr.	Teg.	Fj.	Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Minjagildi	Varðveislugildi	Fríðlyst?	Mótv.
33:1	Rúst (stekkur)	2	Ljósleiðari	Lítil	Sæmilegt	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Nei	Leitarhólfur
34:1	Garður	1	Ljósleiðari	Mikil	Lélegt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Þverskurður
35:1	Eyðibýli	1	Ljósleiðari	Lítil	Lélegt	1550-1900	Talsvert (7)	Talsvert (7)	Nei	Rannsókn
36:1	Varnargarður	1	Ljósleiðari	Lítil	Ágætt	-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Nei	Þverskurður
37:1	Heimild (bænhús)	1	Ljósleiðari	Lítil	Lélegt	-1500	Talsvert (7)	Talsvert (7)	Nei	Rannsókn
38:1	Túngarður	1	Ljósleiðari	Lítil	Sæmilegt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Þverskurður
		Fjöldi: 7					Meðaltal 4,43	Meðaltal 4,43		

¹⁴ Fornleifastofan. Fornleifaskráning í Álftafirði í S-Múlasýslu vegna breytinga á legu ljósleiðara. Maí 2020.

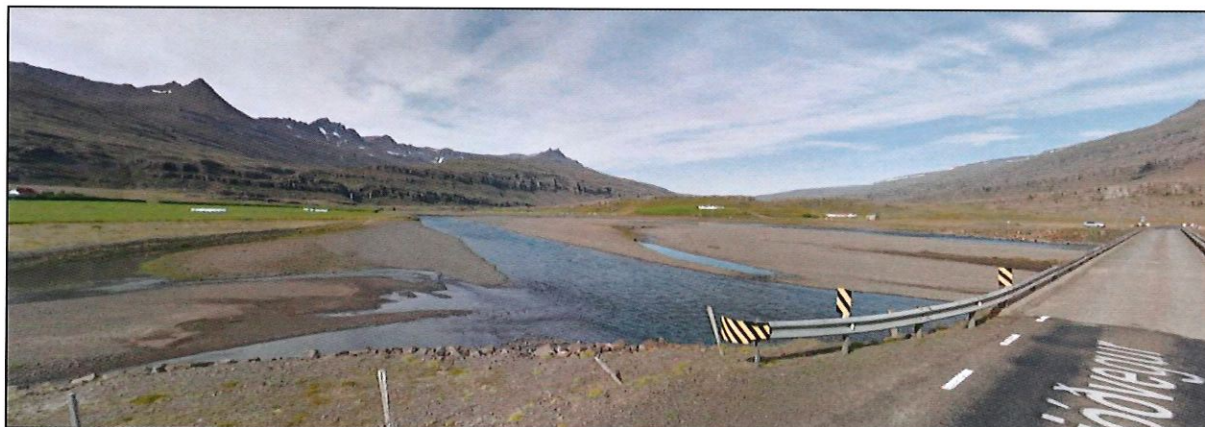
Í umsögn Minjastofnunar Íslands¹⁵ segir að vettvangskönnun sé ólokið fyrir þær breytingar sem gerðar voru á lagnaleiðinni í áttina að Lónsheiði en vettvangsúttekt á þeim leggjum muni fara fram síðar ár árinu 2020. Mögulega kann stofnunin að fara fram á smávægilegar breytingar á stengleiðinni til varnar minjum þar.

4.5 FJARSKIPTI

Núverandi ljósleiðari frá Stekkjarhjáleigu að sveitarfélagsmörkum í suðri, liggur um land Hlauphóla að landtaki við Kolþúfutanga, yfir Hamarsfjörð uns hann tekur land yst á Melrakknesi. Þaðan fer hann til suðvesturs, austur fyrir Steinvatn og út í sjó vestan við Ósnes. Tveir ljósleiðarar þvera Álftafjörð og taka land í Krossvík í landi Starmýrar. Þaðan liggur svo einn ljósleiðarastrengur suður í Seldal, yfir í Starmýrardal og suður vestanverða Lónsheiði að sveitarfélagsmörkum.

4.6 EFNISTAKA

Víða á svæðinu er efnisstaka, einkum á áreyrum eða árfarvegum. Framkvæmdin mun einungis á einum stað þvera efnistökusvæði, það er við Hamarsá.

Mynd 4. Horft yfir efnistökusvæði við Hamarsá. (Ljós.: Google Maps.)

5. TILLAGA AÐ BREYTINGU Á AÐALSKIPULAGI DJÚPAVOGSHREPPS 2008 – 2020

Tillaga að breytingu á aðalskipulagi fellur vel að markmiðum Landsskipulagsstefnu, stefnu í gildandi aðalskipulagi og markmiðum Cittaslow. Í tillögunni er gert ráð fyrir nýrri legu ljósleiðara frá Stekkjarhjáleigu að sveitarfélagsmörkum í suðri og verður breytingin sem hér segir:

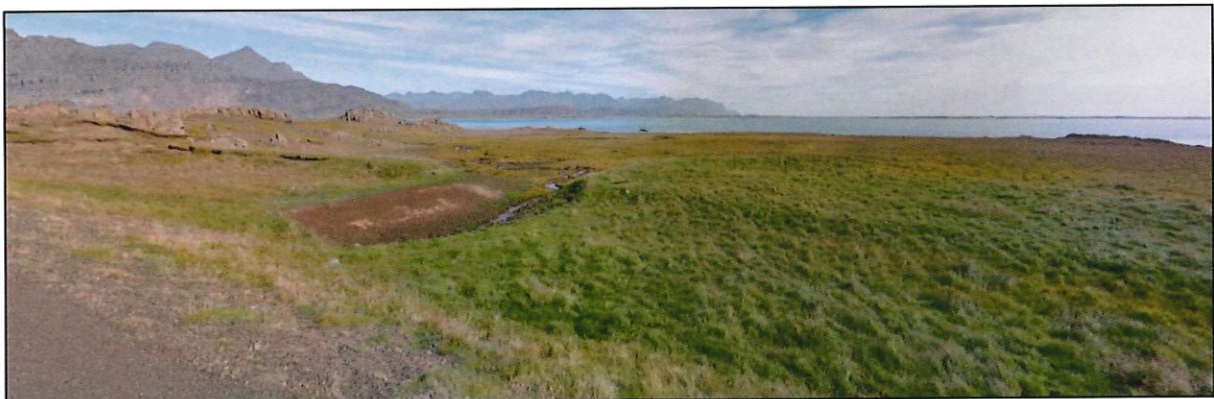
A. Stekkjarhjáleiga – Melrakknes

Í gildandi skipulagi er gert ráð fyrir að fyrirhugaður ljósleiðari liggi frá tengivirki RARIK í landi Teigarhorns um Hálsa, um land Hlauphóla að landtaki í bótinni milli Stórhólatanga og Nóntanga. Þaðan þvert yfir Hamarsfjörð og yfir í bótina vestan Hellratanga austast á Melrakknesi.

¹⁵ Sjá: Umsögn Minjastofnunar Íslands dags. 22. júní 2020.

Í breytingu á aðalskipulagi er fyrirhugaður ljósleiðari á þessum kafla felldur út og þess í stað gert ráð fyrir að ljósleiðari fylgi Hringvegi að mestu inn að Heiglavíkum, þar sem hann fer yfir leirur, nokkurn veginn í beinni línu að bæjarstæðinu á Hamri. Þaðan mun ljósleiðarinn fara til suðurs, þvera Hamarsá og mæta heimreið við Bragðavelli. Frá heimreiðinni er gert ráð fyrir að ljósleiðarinn fylgi að nokkru Byggðalínu til suðausturs um votlendi neðan Arabólshjalla og við Knarrarósá, áfram út með norðanverðu Melrakkanesi, þveri Hringveg og gangi út á Þakeyrartanga. Þaðan mun ljósleiðarinn liggja til suðausturs fyrir Melrakkanes, um votlendi norðan við Litla-Krossanes uns hann þverar Hringveg aftur sunnan við nesið. Þar mun ljósleiðarinn fylgja að nokkru Byggðalínu ofan Hringvegar suður að bæjarstæðinu á Melrakkanesi.

Mynd 5. Horft til norðausturs yfir votlendissvæði nærri Litla-Krossanesi. (Ljós.: Google Maps.)

Ljóst er að lagnaleiðin mun fara um svæði sem hafa hátt verndargildi m.t.t. til vistgerðar, s.s. leirur og votlendissvæði. Við val á lagnaleið lagði framkvæmdaraðili áherslu á að velja stengnum leið um eða í námunda við svæði sem þegar voru röskuð s.s. vegna vegagerðar eða línulagnar. Það er mat framkvæmdaraðila að þverun leira í Heiglavíkum og röskun votlendis á norðanverðu Melrakkanesi sé vænlegri kostur en mikil fleygun og/eða sprengingar á klettabeltum.

B. Melrakkanes - Krossvík

Í gildandi aðalskipulagi er gert ráð fyrir að fyrirhugaður ljósleiðari liggja frá bótinni vestan Hellratanga, sjóleiðina út fyrir Hellratanga og til suðvesturs yfir Álftafjörð og taki land við Krossvík í landi Starmýrar, þar sem hann sameinast lagnaleið núverandi ljósleiðara.

Í breytingu á aðalskipulagi er fyrirhugaður ljósleiðari frá Melrakkanesi að Krossvík felldur út. Þess í stað er gert ráð fyrir að ljósleiðari þveri Hringveg neðan við Melrakkanes og sveigi inn Álftafjörð nokkru neðan við Hringveg, liggja um votlendi norðan við Steinvatn og að Blábjörgum. Við Blábjörg þverar ljósleiðarinn Hringveg og ofan hans fylgir ljósleiðarinn að nokkru Byggðalínu inn að Hólsvík. Fyrir Hólsvík mun ljósleiðarinn liggja ofan við Hringveg og fylgja að miklu leyti legu hans fyrir botn Álftafjarðar, bæði fyrir mynni Geithelladals og Hofsdals, og út með firðinum að sunnanverðu, að Krossvík.

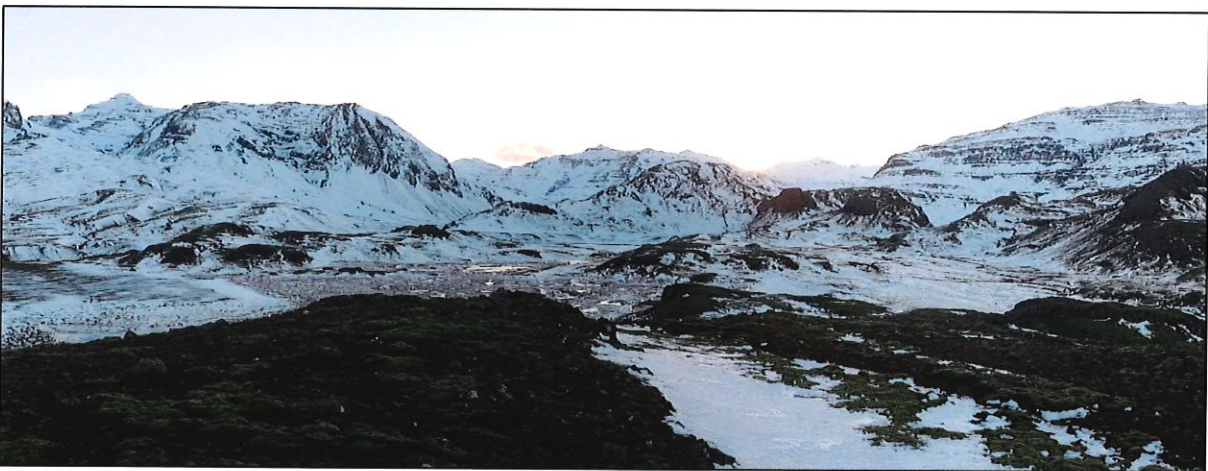
Mynd 6. Horft yfir Krossvík og grennd við sunnanverðan Álftafjörð. (Ljós.: Google Maps.)

Á leiðinni mun lagnaleiðin fara nærri svæði á Náttúruminjaskrá við Kerhamra og sömuleiðis þvera svæði á Náttúruminjaskrá við minni Hofsdals. Í síðara tilfellinu mun ljósleiðarinn liggja á þegar röskuðu svæði.

C. Krossvík – sveitarfélagsmörk í suðri

Í gildandi skipulagi er gert ráð fyrir að fyrirhugaður ljósleiðari sameinist núverandi ljósleiðara við Krossvík og taki þar land. Þaðan fylgi línulagnirnar að nokkru legu Byggðalínu yfir Grímshjalla og yfir í Seldal. Úr Seldal er svo gert ráð fyrir að fyrirhugaður ljósleiðari fylgi norðurhlíðum Starmýrardals að Víðinesi, þar sem hann gengur lítið eitt til austurs og svo til suðurs eftir vesturhlíðum Lónsheiðar að sveitarfélagamörkum í suðri.

Í breytingu á aðalskipulagi er fyrirhugaður ljósleiðari á þessum kafla felldur út og í þess stað gert ráð fyrir að ljósleiðari kvíslist í landi Starmýrar, skammt vestan Starmýrar III. Annars vegar er gert ráð fyrir að ljósleiðari fari nærri bæjarstaði Starmýrar III og liggi þaðan í nokkurn veginn beinni línu til suðausturs að Hnaukum. Hins vegar mun ljósleiðarinn sveigja til suðurs, fara um Stórhöfuð og Skörð að núverandi vegslóða yfir Lónsheiði.

Mynd 7. Horft upp Starmýrardal. (Ljós.: Páll Jakob Líndal.)

5.1 SKILMÁLAR

Ljósleiðarinn mun að mestu leyti liggja um landbúnaðarsvæði. Frávik þar á eru eftirfarandi:

- 1) Innan Stekkjarhjáleigu og Stekkamýrar mun ljósleiðarinn liggja um blandað verslunar- og þjónustusvæði og frístundabyggð.
- 2) Í Heiglavíkum mun ljósleiðarinn liggja í sjó og/eða um leirur innan 115 m út frá stórstraumsfjöruborði. Leirurnar njóta verndar skv. 61. gr. laga um náttúruvernd nr. 60/2013.
- 3) Við Hamarsá mun ljósleiðarinn þvera efnistökusvæði (nr. 17).
- 4) Innan Bragðavalla mun ljósleiðarinn fara um skógræktarsvæði.
- 5) Nærri Kerhömrum í landi Múla mun ljósleiðarinn fara um eða nærri landbúnaðarsvæði sem lýtur ákvæðum Náttúruminjaskrár og hverfisverndar.
- 6) Við Hofsá mun ljósleiðarinn fara um landbúnaðarsvæði sem lýtur ákvæðum Náttúruminjaskrár og hverfisverndar.

Djúpavogshreppur leggur áherslu á að lagning ljósleiðara fari um þegar röskuð svæði eins kostur er og mjög verði vandað til verka þar sem farið er um ósnortið og/eða viðkvæmt land. Lögð skal rík áhersla á að allar framkvæmdir falli vel að landi og skal umhverfisraski haldið í lágmarki. Þá skal vandað vel til frágangs að framkvæmdum loknum og skal staðargróður notaður til uppgræðslu eins og kostur er, t.a.m. með því að geyma svarðlag til að leggja aftur yfir. Sneiða skal fram hjá vistgerðum með hátt verndargildi eins og kostur er, og er fyrrnefnt vinnulag varðandi frágang sérstaklega mikilvægt ef nauðsynlega þarf að fara um slík svæði.

Djúpavogshreppur leggur sérstaka áherslu á að vandað verði til allra þátta er snúa að lagningu ljósleiðara um verndarsvæði og viðkvæm vistsvæði. Á það við um framkvæmdirnar sjálfar og frágang að þeim loknum. Vakin er athygli á 61. gr. laga um náttúruvernd nr. 60/2013 um sérstaka vernd tiltekinna vistkerfa og jarðminja, sem og 62. gr. sömu laga um vernd bakkagróðurs. Þá er vakin athygli á að hafa skal sérstaka gát við varplönd fugla, sbr. 17. gr. náttúruverndarlaga.

Líkt og kemur fram í kafla 4.4 eru minjar í hættu vegna framkvæmdarinnar. Djúpavogshreppur leggur ríka áherslu á að mjög sé vandað til verka í námunda við minjar og náíð samráð og samstarf sé haft við Minjastofnun Íslands. Þá er vakin athygli á 24. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012 um áður ókunnar fornminjar. Verði frekari breytingar gerðar á lagnaleið frá því sem Minjastofnun hefur verið kynnt, þarf að bera þær tillögur undir hana.

Vakin er athygli á að sækja þarf um lagnaleyfi til Vegagerðarinnar þar sem farið er um vegstæði skv. skilgreiningu vegalaga nr. 80/2007. Vegstæði með stofnvegum nær 30 m út frá miðlínu vegar til beggja handa og með tengi- og héraðsvegi 15 m út frá miðlínu vegar til beggja handa. Á vegsvæðum þarf lagnaleið að vera sem fjærst vegi og ákveðin nánar í samráði við Vegagerðina. Þar sem lagnaleið er um jarðgangaleið undir Lónsheiði og fyrirhugað vegstæði þar, þarf að skoða nánar lagnaleið í samráði við Vegaerðina.

Sérstaka aðgát skal hafa við vinnu nærri eða undir spennuhafa háspennulínunum og virða skal öryggisfjarlægðir. Landsnet gerir kröfu um að fá áhættugreiningu verksins til umsagnar áður en verkið er unnið¹⁶.

Djúpavogshreppur leggur ríka áherslu á að virkt samráð og góð samskipti séu viðhöfð við hagsmunaðila á framkvæmdartíma, þ.m.t. landeigendur, veiðiréttarhafa, félög, fyrirtæki og stofnanir sem eiga hagsmuna að gæta við leiðarval ljósleiðarans.

Allar framkvæmdir eru háðar leyfi Djúpavogshrepps, sbr. skipulagslög nr. 123/2010 og lög um mannvirki nr. 160/2010. Þá geta framkvæmdir eftir atvikum verið háðar leyfi Umhverfisstofnunar og Fiskistofu. Bent er á að lagning sæstrengja og neðansjárleiðslna er háð samþykki Umhverfisstofnunar skv. lögum nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda.

5.2 UPPFÆRSLUR Á UPPDRÆTTI

Auk ofangreindra breytinga hafa eftirfarandi breytingar verið gerðar á aðalskipulagsuppdrætti:

- A. Lega raflínu (Byggðalínu) hefur verið uppfærð og staðsett með nákvæmari hætti en áður.
- B. Mörk svæða nr. 625 og nr. 652 á Náttúruminjaskrá hafa verið uppfærð.

6. UMHVERFISMAT

Aðalskipulagsbreytingin fellur undir lög um umhverfismat áætlana nr. 105/2006 en þar segir í 1. grein: „*Markmið þessara laga er að stuðla að sjálfbærri þróun og draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum og jafnframt stuðla að því að við áætlanagerð sé tekið tillit til umhverfissjónarmiða.*“ Fjallar umhverfismat vegna breytingarinnar um að greina frá áhrifum hennar í samanburði við þá stefnu sem mörkuð er í staðfestu aðalskipulagi sveitarfélagsins.

Með þessu mati er reynt að tryggja að ákvarðanatataka um þá þætti, sem taldir eru hafa umtalsverð áhrif á umhverfi, verði skýr og gagnsæ. Þannig má líta á að í matskýrslu sé að finna röksemdafærslu sveitarstjórnar um ákvarðanir og stefnumótun um veigamestu þætti skipulagsins.

6.1 YFIRLIT YFIR UMFANG OG EFNI UMHVERFISMATSINS

Samkvæmt 1. viðauka laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 fellur eftirfarandi uppbygging í flokk B og kann því hafa umtalsverð umhverfisáhrif í för með sér:

- Töluliður 10.21 - Lagning niðurgrafinna strengja/lagna 10 km eða lengri utan þéttbýlis eða óháð vegalengd á verndarsvæðum.

¹⁶ Sjá: Umsógn Landsnets dags. 25. júní 2020.

Við mat á umhverfisáhrifum var skoðuð lagning ljósleiðara frá Stekkjarháleigu um Hamarsfjörð, Melrakkanes og Álftafjörð, um Starmýrardal og að sveitarfélagsmörkum í suðri og hún borin saman við núllkost.

6.2 UMHVERFISÞÆTTIR OG ÁHRIF

Eftirtaldir umhverfisþættir eru taldir geta orðið fyrir áhrifum af fyrirhugaðri breytingu á Aðalskipulagi Djúpavogshrepps 2008 - 2020: Landslag, jarðminjar og sjónræn áhrif, gróðurfar, fuglar, menningarminjar, samfélag og atvinnulíf.

6.3 EFNISLEG VIÐMIÐ VIÐ MAT Á UMHVERFISÁHRIFUM

Viðmið sem notuð voru við mat á umhverfisáhrifum byggðu á eftirfarandi þáttum (sjá töflu 4):

Tafla 4. Viðmið fyrir umhverfismat.

Stefna	Efnisleg viðmið
Lög um umhverfismat áætlana nr. 105/2006	1. gr.: Að stuðla að sjálfbærri þróun og draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum og jafnframt stuðla að því að við ætlunargerð sé tekið tillit til umhverfissjónarmiða.
Skipulagslög nr. 123/2010	I. kafli - 1. gr., 1. mgr.: Að þróun byggðar og landnotkunar á landinu öllu verði í samræmi við skipulagsáætlanir þar sem efnahagslegar, félagslegar og menningarlegar þarfir landsmanna, heilbrigði þeirra og öryggi er haft að leiðarljósi.
Lög um náttúruvernd nr. 60/2013	I. kafli - 1. gr., 1. mgr.: Að vernda til framtíðar fjölbreytni íslenskrar náttúru, þar á meðal líffræðilega og jarðfræðilega fjölbreytni og fjölbreytni landslags. Þau eiga að tryggja eftir föngum þróun íslenskrar náttúru á eigin forsendum og verndun þess sem þar er sérstætt eða sögulegt. VIII. kafli - 45. gr., 2. mgr.: Friðlýsingin skal miða að því að standa vörð um náttúrulegt ástand svæðisins og þróun þess á eigin forsendum.
Lög um menningarminjar nr. 80/2012	I. kafli - 1. gr., 1. mgr.: Að stuðla að verndun menningarminja og tryggja að íslenskum menningararfi verði skilað óspilltum til komandi kynslóða. I. kafli - 1. gr., 3. mgr.: Lög þessi eiga að tryggja eftir föngum varðveislu menningarminja í eigin umhverfi, auðvelda aðgang og kynni þjóðarinnar af menningarminjum og greiða fyrir rannsóknum á þeim.
Landsskipulagsstefna 2015 – 2026	2. kafli - 2.7 Trygg fjarskipti í sátt við umhverfið: Skipulag gefi kost á uppbyggingu fjarskiptamannvirkja til að tryggja örugg fjarskipti, um leið og gætt verði að áhrifum á náttúru og landslag.
Aðalskipulag Djúpavogshrepps 2008 – 2020	Stefna sveitarfélagsins í eflingu fjarskipta í sveitarfélaginu.
Drög að verndar- og stjórnunaráætlun fyrir Teigarhorn	Stefna og áherslur um uppbyggingu svæðisins á forsendum sjálfbærrar þróunar og að náttúruafars- og menningarleg gæði viðhaldist.
Velferð til framtíðar - stefnumörkun til 2020 hvað varðar sjálfbæra þróun í íslensku samfélagi	II. kafli - verndun náttúru Íslands: 7. Vernd lífríkis Íslands. II. kafli - verndun náttúru Íslands: 8. Vernd sérstæðra jarðmyndana.
Samningur um líffræðilega fjölbreytni	1. gr. Markmið: Vernda líffræðilega fjölbreytni og að stuðla að sjálfbærri nýtingu lífandi náttúruauðlinda.

Til viðbótar var byggt á:

- Greiningu sérfræðinga á einkennum og vægi áhrifa á einstaka umhverfisþætti á framkvæmdasvæði.
- Umsögnum og athugasemdum lögboðinna umsagnaraðila, hagsmunaaðila og almennings, sem liggja fyrir.
- Svörum framkvæmdaraðila við umsögn Umhverfisstofnunar dags. 14. janúar 2020.

Við mat á umhverfisáhrifum var unnið eftir lögum nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana. Ennfremur var stuðst við leiðbeiningar Skipulagsstofnunar um umhverfisskýrslu og um flokkun umhverfisþátta, viðmið, einkenni og vægi umhverfisáhrifa.

6.4 AÐFERÐ OG FRAMSETNING

Umhverfismat þetta var unnið á þann hátt að gerðar voru venslatöflur, þar sem fram koma umhverfisþættir, möguleg áhrif á þá eru skilgreind og þeim gefin einkunn sbr. tafla 5.

Tafla 5. Venslatafla umhverfismats

+	Aðalskipulagsbreytingin hefur jákvæð áhrif á viðkomandi umhverfisþátt
0	Aðalskipulagsbreytingin hefur ekki teljandi áhrif á viðkomandi umhverfisþátt
-	Aðalskipulagsbreytingin hefur neikvæð áhrif á viðkomandi umhverfisþátt
?	Aðalskipulagsbreytingin hefur óljós áhrif á viðkomandi umhverfisþátt

---

Til að vega á móti þeim neikvæðu áhrifum, sem fyrirhuguð framkvæmd getur haft á umhverfisþætti, getur komið til mótvægisáðgerða þar sem því verður við komið. Lagðar eru fram tillögur að mótvægisáðgerðum eftir að áhrif fyrirhugaðra framkvæmda hafa verið metin. Í umhverfismati þessu er uppbygging ferðaþjónustu við bæjarstæði borin saman við núllkost sem er óbreytt stefna miðað við Aðalskipulag Djúpavogshrepps 2008 - 2020 sem staðfest var 24. febrúar 2010.

Mynd 8. Horft til suðausturs yfir Álftafjörð. (Ljósni.: Tekin af www.djupivogur.is.)

6.5 MAT Á UMHVERFISÁHRIFUM

Tafla 6 sýnir áhrif lagningar ljósleiðara frá Strýtu, í gegnum Hamarsfjörð að Melrakkanesi, að Hofsá í Álftafirði, að Stormýrardal og þaðan að sveitarfélagsmörkum í suðri. Tafla 7 sýnir núllkost.

Tafla 6. Helstu þættir sem kunna að verða fyrir áhrifum vegna lagningar ljósleiðara frá sveitarfélagamörkum í norðri að Djúpavogi.

Umhverfispættir	Áhrif	Vægi
Landslag, jarðminjar sjónræn áhrif	Framkvæmdin mun hafa óveruleg sjónræn áhrif þar sem krafa er gerð um góðan frágang.	0
Gróðurfar	Uppbyggingin mun hafa stað- og tímabundin áhrif á gróðurþekju þar sem framkvæmdir eru fyrirhugaðar. Reynsla framkvæmdaraðila er sú að ummerki framkvæmda hverfi á skömmum tíma og svæðin grói að fullu. Á það einnig við um viðkvæm svæði. Gengið verður vel frá landi að framkvæmdum loknum.	0
Fuglar	Uppbyggingin mun hafa tímabundin áhrif á fuglalíf en óveruleg og afturkræf sé horft til lengri tíma.	0
Menningarminjar	Uppbyggingin kann að hafa neikvæð áhrif á fornleifar. Fornleifaskráning hefur farið fram. Vinna þarf náið með Minjastofnun til að tryggja farsæla framvindu og leiðarval.	0
Samfélag og atvinnulíf	Uppbyggingin hefur jákvæð áhrif á samfélag þar sem hún styrkir búsetuskilyrði í sveitarfélaginu og getur skapað betri möguleika til uppbyggingar atvinnulífs í sveitarfélaginu.	+

Tafla 7. Helstu þættir sem kunna að verða fyrir áhrifum vegna núllkosts.

Umhverfispættir	Áhrif	Vægi
Landslag, sjónræn áhrif	Núllkostur hefur engin áhrif á landslag né sjónræn áhrif.	0
Gróðurfar	Núllkostur hefur engin áhrif á gróðurfar.	0
Fuglar	Núllkostur hefur engin áhrif á fugla.	0
Menningarminjar	Núllkostur hefur engin áhrif á menningarminjar.	0
Samfélag og atvinnulíf	Núllkostur hefði neikvæð áhrif á samfélag og atvinnulíf í dreifbýli við Djúpavog, þar sem slíkt kæmi í veg fyrir eða torveldi þá framþróun fjarskipta á svæðinu sem nauðsynleg er í nútímasamfélagi. T.a.m. möguleika til náms, atvinnumöguleika íbúa og samskiptaöryggi þeirra sem um svæðið fara.	-

6.6 NIÐURSTAÐA MATS Á UMHVERFISÁHRIFUM

Byggt á framlögðum gögnum og að settum skilmálum verði framfylgt, er það mat Djúpavogshrepps, að lagning ljósleiðara frá Stekkjarhjáleigu að sveitarfélagsmörkum í suðri muni hafa óveruleg neikvæð áhrif á landslag, jarðmyndanir og gróðurfar til lengri tíma litið og ekki teljandi áhrif á fugla og fornleifar.

Í ferlinu öllu verði lögð rík áhersla á góðan frágang og gott samstarf hagsmunaaðila. Djúpavogshreppur telur að ávinningur samfélagsins af framkvæmdinni sé mjög mikill og komi til með að styrkja búsetuskilyrði og atvinnulíf í sveitarfélaginu, enda fellur framkvæmdin vel að markmiðum gildandi aðalskipulags.

6.7 GRUNNÁSTAND OG VIÐMIÐ

Grunnástand og viðmið til grundvallar mati á áhrifum áhrifaþátta á umhverfisþætti má sjá í töflu 8.

Tafla 8. Viðmið fyrir umhverfismat

Umhverfisþáttur	Viðmið til grundvallar mati á áhrifum áhrifaþátta Mun áhrifaþáttur hafa áhrif á ...
Landslag, jarðmyndanir og sjónræn áhrif	Viðkvæm svæði? Svæði sem lúta verndun með einhverjum hætti? Sjónræn gæði?
Gróðurfar	Viðkvæm svæði? Svæði sem lúta verndun með einhverjum hætti? Stærð svæða? Mikilvægi svæða? Líffræðilegan fjölbreytileika? Votlendissvæði? Sjaldgæf vistkerfi, vistgerðir eða búsvæði? Válistategundir?
Fuglar	Sjaldgæfar tegundir? Válistategundir?
Menningarminjar	Fornleifar? Merk/viðkvæm svæði? Búsetu-/menningarlandslag?
Samfélag og atvinnulíf	Búsetuskilyrði? Atvinnusköpun?

VIÐAUKI 1.

Vistgerðir sem greindar voru af vistgerðakorti Náttúrufræðistofnunar Íslands¹⁷, flokkaðar eftir verndargildi.¹⁸

Vistgerðakort		Álftafjörður - Starmýri	Hamarsfjörður	Möguleg áhrif vegna framkvæmda (+=já, /=ólíklegt, -=nei)
F.2.33 Skeraleirur	Mjög hátt verndargildi		X	+
F1.35.1 Klóþangsklungur	Mjög hátt verndargildi		X	/
L7.6 Gulstararfítjavist	Mjög hátt verndargildi	X		/
L8.12 Starungsflóavist	Mjög hátt verndargildi		X	+
L8.6 Runnamýravist á láglendi	Mjög hátt verndargildi	X		/
L8.9 Starungsmýravist	Mjög hátt verndargildi		X	+
V2. Straumvötn	Mjög hátt verndargildi	X	X	Ferskvatnsvistgerðirnar: Æðarplöntustraumvötn og Ármosastraumvötn +
V1.1. Flatlendisvötn	Mjög hátt verndargildi	X		-
F1.35 Þangklungur	Hátt verndargildi		X	/
L10.4 Grasmóavist	Hátt verndargildi	X	X	+
L10.8 Lyngmóavist á láglendi	Hátt verndargildi	X	X	+
L7.5 Sjávarfítjungsvist	Hátt verndargildi	X		+
L8.10 Hengistaraflóavist	Hátt verndargildi		X	-
L9.3 Bugðupuntsvist	Hátt verndargildi	X	X	+
L9.4 Snarrótarvist	Hátt verndargildi		X	/
L9.5 Grasengjavist	Hátt verndargildi	X	X	+
L9.6 Língresis- og vingulsvist	Hátt verndargildi	X	X	+
FX.12 Leirulón	Miðlungs verndargildi		X	+
L10.1 Mosamóavist	Miðlungs verndargildi	X	X	+
L10.3 Starmóavist	Miðlungs verndargildi		X	+
L10.6 Fjalldrapamóavist	Miðlungs verndargildi	X	X	+
L10.9 Víðimóavist	Miðlungs verndargildi	X	X	+
L3.1 Urðarskriðuvist	Miðlungs verndargildi	X	X	-
L4.2 Auravist	Miðlungs verndargildi	X	X	+
L5.1 Hélumosavist	Miðlungs verndargildi		X	/
L5.2 Melagambravist	Miðlungs verndargildi	X	X	+
L8.1 Dýjavist	Miðlungs verndargildi		X	/
L8.2 Rekjuvist	Miðlungs verndargildi		X	/
L8.4 Hrossanálarvist	Miðlungs verndargildi	X	X	+
L9.1 Stinnastaravist	Miðlungs verndargildi		X	/
L9.7 Blómgresisvist	Miðlungs verndargildi	X	X	/

¹⁷ <http://vistgerdakort.ni.is/>

¹⁸ http://utgafa.ni.is/fjolrit/Fjolrit_54.pdf

F2.2 Óseyrar	Lágt verndargildi	X	X	-
F2.1. Líflitlar sandfjörur	Lágt verndargildi	X	X	-
L1.1 Eyðimelavist	Lágt verndargildi	X	X	+
L1.4 Víðimelavist	Lágt verndargildi		X	-
L3.2 Grasvíðiskriðuvist	Lágt verndargildi	X	X	-
L3.3 Ljónslappaskriðuvist	Lágt verndargildi	X	X	-
L5.3 Hraungambravist	Lágt verndargildi	X	X	+
L7.1 Sandstrandarvist	Lágt verndargildi	X		-
V2.4 Ár á eldri berggrunni án votlendisáhrifa	Lágt verndargildi	X	X	Ár á eldri berggrunni án votlendisáhrifa
F2 Setfjörur			X	/
F1. Grýttar fjörur		X	X	-
F1.3. Þangfjörur		X	X	Klóbangs fjörur, bóluþangsfjörur og klóbangsklungur eru með mjög hátt verndargildi -
F2.3 Leirur		X	X	Kræklingaleirur og skeraleirur eru með mjög hátt verndargildi +
A Sjór		X	X	-
F Fjöruvistir		X	X	Sagþangsfjörur, bóluþangsklungur, sandmaðksleirur og fjörupollar eru með hátt verndargildi -
FX1.1 Sjávarlón		X	X	/
L11 Birkiskógur		X		-
L14.1 Þéttbýli og annað manngert land		X	X	+
L14.2 Tún og akurlendi		X	X	-
L14.3 Skógrækt		X	X	/
L14.4 Alaskalúpína		X	X	-
V2 Ár		X	X	+
V1 Stöðuvötn		X	X	-
V1.4 Kransþörungavötn á hálendi			X	-
V1.3. Tegundarík kransþörungavötn			X	-